

ระบบการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรม

Cultural Knowledge Organization System

พรอนันต์ เอี่ยมขจรชัย

Porn-anant lamkhajornchai

ดร.ลำปาง แม่่นมาตย์

Dr. Lampang Manmart

บทคัดย่อ

ความรู้ด้านวัฒนธรรมเป็นสินทรัพย์ที่มีมูลค่าและมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีความยั่งยืนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ แม้ทุกหน่วยงานมีความต้องการใช้งานความรู้ด้านวัฒนธรรมแต่ยังประสบปัญหาการเข้าถึงและการใช้งาน หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านวัฒนธรรมพยายามหาวิธีการจัดระบบเพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถติดตาม เข้าถึงและใช้งานได้อย่างสะดวก รวดเร็วการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมในปัจจุบันส่วนใหญ่นิยมใช้ระบบการจัดระบบความรู้สากลทั่วไป เช่น ระบบการจัดหมวดหมู่ทศนิยมดิวอี้ และระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน เป็นต้นแต่เนื่องจากความรู้ด้านวัฒนธรรมมีลักษณะเฉพาะ มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันไปตามท้องถิ่น หน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับนานาชาติ ระดับชาติ และระดับท้องถิ่นจึงดำเนินการพัฒนาระบบการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมในรูปแบบระบบการจัดหมวดหมู่ความรู้เฉพาะสาขาวิชา เช่น สถาบันสถิติแห่งยูเนสโก สำนักงานสถิติแห่งชาติแคนาดา สำนักงานสถิติแห่งชาติ

¹ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และนักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาคุณุขีบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ; Lecturer, Information Technology Program, Institute of Social Technology, Suranaree University of Technology

² รองศาสตราจารย์ กลุ่มวิชาการจัดการสารสนเทศและการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; Associate Professor, Information and Communication Management Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University

ออสเตรเลีย และสำนักงานสถิติแห่งรัฐควิเบก เป็นต้นทุกระบบอยู่ในระหว่างดำเนินการดำเนินการพัฒนาระบบให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมกับความรู้ด้านวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น

Abstract

Cultural knowledge is an asset that has value and is important in the development of the national economy to a sustainable economy based on creative economy concepts. Agencies have demand for cultural knowledge, but also the problems of access and use. They have been trying to find a way to organize the cultural knowledge, so that users can keep track, access and use quickly. The current, cultural knowledge organization systems use the general knowledge organization such as the Dewey Decimal Classification System, and the Library of Congress Classification System. However, cultural knowledge has specific characteristics and uniquely different to each areas. Thus agencies in international, national and local levels that responsible for the organized knowledge are developing cultural knowledge organization systems that are the special classification system, such as UNESCO Institute for Statistics, Statistics Canada, Australian Bureau of Statistics, and Institut de la statistique du Québec. Each organization systems are in the developed process to complete and proper of the local cultural knowledge.

คำสำคัญ: ความรู้ด้านวัฒนธรรม ระบบการจัดระบบความรู้ ระบบการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรม

Keywords: Cultural Knowledge, Domains Knowledge Organization System, Cultural Knowledge Organization System

บทนำ (Introduction)

ในช่วงศตวรรษที่ 20 ภาคธุรกิจเอกชนของแต่ละประเทศให้ความสำคัญกับการใช้ความรู้เชิงลึกเป็นตัวสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ และเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันขององค์กรให้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะความรู้ด้านวัฒนธรรมซึ่งเป็นความรู้

ที่มีรากฐานจากความเชื่อ ค่านิยมของชุมชนและสังคม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ซึ่งความรู้เหล่านี้ได้นำมาพัฒนาต่อยอดด้วยเทคโนโลยี และการออกแบบสมัยใหม่เพื่อสร้างสรรค์สินค้า บริการและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น และเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจซึ่งสังคมเศรษฐกิจของโลกเรียกแนวคิดนี้ว่า “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” (Creative Economy)(Howkins, 2001;Elizabeth, 2010; UNCTAD, 2010) จากการวิเคราะห์แนวคิดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ความรู้ด้านวัฒนธรรมเป็นความรู้ที่อยู่ในรูปนามธรรมจับต้องและสัมผัสไม่ได้ (Intangible Knowledge)ค่อนข้างมากแต่สามารถรับรู้ได้ เป็นความรู้ที่มีคุณค่า มีมูลค่า เป็นมรดกของแผ่นดิน และเป็นทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศที่แสดงถึงอัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของคนในชุมชน ท้องถิ่นที่ยากจะลอกเลียนแบบได้ในอดีตที่ผ่านมาความรู้ด้านวัฒนธรรมถือเป็นความรู้สาขาหนึ่งเท่านั้นแต่เมื่อระบบเศรษฐกิจของโลกเปลี่ยนแปลงไปซึ่งตระหนักและให้ความสำคัญกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จึงทำให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ธุรกิจและอุตสาหกรรม และเป็นทรัพย์สินที่มีค่าขององค์กร ดังนั้นทุกองค์กรจึงพยายามที่จะรวบรวม สร้าง จัดระบบ และจัดเก็บความรู้เพื่อให้เข้าถึงและนำไปใช้งานได้ง่าย

ความรู้ด้านวัฒนธรรมนับได้ว่าเป็นความรู้สาขาวิชาหนึ่งที่เทียบเท่ากับความรู้สาขาวิชาอื่น แต่เนื่องจากความรู้ในสาขานี้มีการประยุกต์ใช้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างมาก จึงทำให้แต่ละประเทศหันมาให้ความสำคัญและจัดการเพื่อให้เข้าถึงได้ง่าย อีกทั้งยังพยายามจัดการให้อยู่ในรูปของทรัพย์สินขององค์กร แต่เนื่องจากความรู้ด้านวัฒนธรรมเป็นความรู้ที่อยู่ในรูปแบบของความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ภูมิปัญญา ประเพณี และพิธีกรรม ความรู้เหล่านี้จึงสัมผัสและจับต้องไม่ได้แต่สามารถรับรู้ได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดการ และส่งผลส่งผลให้ผู้ใช้งานประสบปัญหาในการเข้าถึงและใช้งาน ดังนั้นหน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านวัฒนธรรมจึงตระหนักและให้ความสำคัญในการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมเพื่อควบคุมและติดตามความรู้ อำนาจความสะดวกในการเข้าถึงและใช้งาน สอนรักษาและอนุรักษ์ความรู้ให้คงอยู่สืบไปและติดตามความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ ดังนั้นหน่วยงานเหล่านี้จึงมีแนวคิดในการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมเพื่อให้ทราบขอบเขตความรู้ด้านวัฒนธรรม ลักษณะการจัดระบบความรู้และผู้ใช้เข้าถึงความรู้ได้ง่ายและสะดวก ซึ่งในประเทศต่างๆ จัดทำระบบจัดการความรู้ด้านวัฒนธรรม

เช่น แคนาดา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ เป็นต้น ดังนั้นในบทความนี้จึงเป็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์ระบบการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมที่หน่วยงานทั้งในระดับนานาชาติ ระดับชาติ และระดับท้องถิ่นจัดทำขึ้น เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบ โครงสร้างและคุณลักษณะของระบบดังกล่าว ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญและประโยชน์ในการวิจัย รวมถึงการนำมาปรับปรุงและปรับใช้ในการจัดหมวดหมู่ความรู้ด้านวัฒนธรรม

ความรู้ด้านวัฒนธรรม (Cultural Knowledge)

ในการศึกษาความรู้ด้านวัฒนธรรมผู้เขียนได้ให้ความสำคัญ 2 ประเด็นได้แก่ วัฒนธรรม และความรู้ด้านวัฒนธรรมคำว่าวัฒนธรรม (Culture) หมายถึงระบบสัญลักษณ์ของสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นและอยู่ภายในตัวบุคคลที่แสดงออกมาในรูปแบบทางการคิด กระบวนการวิธีการทำงาน และกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้คนในสังคมปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกัน(Anuman Rajadhon, Phaya, 1988; Satetho, 1993; Bennett, 1995; Safra, 2002; Baldock, 2010) ได้แก่ วิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีต ประเพณี พิธีกรรม ภูมิปัญญา รวมถึงศาสนา ศิลปะ การศึกษา กฎหมาย และการประดิษฐ์ คิดค้นสิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งทุกคนในสังคมได้ร่วมกันสร้างสรรค์ สิ่งสม ปลูก ผัง สืบทอด เรียนรู้ ปรับปรุง และปรับเปลี่ยน เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งด้านจิตใจ และวัตถุ (Muensit, 2010; National Culture Act. BE 2553, 2010) นอกจากนี้วัฒนธรรมยังมีความเป็นเอกลักษณ์และมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ซึ่งแต่ละสังคมจะมีวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ องค์กรวัตถุ (Instrumental and Symbolic Objects) เป็นวัฒนธรรมที่มีรูปร่างสัมผัสได้ ได้แก่ ผลงานด้านศิลปะ เครื่องหมายและสัญลักษณ์ที่สื่อความหมาย เช่น เครื่องใช้ไม้สอย เครื่องแต่งกาย ภาพวาด ภาษา ตัวเลข มาตราวัด เป็นต้น องค์กรการ (Association or Organization) เป็นวัฒนธรรมที่เป็นกฎระเบียบข้อบังคับ มีวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการที่แน่นอน เช่น ครอบครัว องค์กรการสถาบัน สมาคม และสโมสร เป็นต้น องค์กรพิธีการ (Usage) เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่แสดงอยู่ในรูปของพิธีกรรม เช่น การโกนผมไฟ พิธีการสมรส พิธีการตั้งศพ เป็นต้น และองค์มโนทัศน์ (Concepts) เป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ ความเข้าใจ อุดมการณ์ ทศนคติ (Suphap, 1998; Muensit, 2010)

สำหรับความรู้ด้านวัฒนธรรมเป็นแนวคิดหรือตัวแทนของวัฒนธรรมและสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปรากฏในรูปของกระบวนการและกิจกรรม สินค้าหรือผลิตภัณฑ์และบริการที่แสดงออกถึงคุณค่าทางศิลปะ ความสุนทรีย์ การสื่อความหมายและความรู้สึกทางวัฒนธรรมในกระบวนการและกิจกรรมการผลิตความรู้ด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย การสร้าง การผลิต การเผยแพร่ การแสดงหรือการถ่ายทอด และการบริโภคหรือการมีส่วนร่วม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มคุณค่าและยกระดับมูลค่าแก่นสินค้าและบริการให้มีความแตกต่างจากสินค้าและบริการประเภทอื่น สินค้าและผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่จะนำเสนอแนวคิด สัญลักษณ์ และวิถีชีวิตของคนในสังคม และสินค้าบางรายการมีลิขสิทธิ์กำกับไว้สำหรับการบริการทางวัฒนธรรมนั้นมิได้เป็นเพียงตัวแทนสินค้าทางวัฒนธรรมที่เป็นตัววัตถุเท่านั้นแต่แสดงออกถึงการอำนวยความสะดวกและการสนับสนุนในกระบวนการผลิตและการเผยแพร่สินค้าอีกด้วย เช่น การเผยแพร่ผลงานทางวิทยุทัศน์ การส่งเสริมศิลปะการแสดงและเรื่องราวทางวัฒนธรรม และการให้บริการสารสนเทศด้านวัฒนธรรม ตลอดจนการสงวนรักษาสสิ่งพิมพ์ วัตถุทัศนวัสดุ และสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ที่สถาบันบริการสารสนเทศและพิพิธภัณฑ์ดำเนินการ รวมถึงการควบคุมการใช้และการอนุญาตในสิทธิ์ตามระเบียบข้อบังคับ เป็นต้น (Throsby, 2001; Statistics Canada, 2011)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าความรู้ด้านวัฒนธรรมประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ตัวความรู้ และกระบวนการ วิธีการ (How to) ที่ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์และบริการทางวัฒนธรรม ดังนั้นจึงทำให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมแบ่งได้เป็นหลายประเภท และมีหน่วยงานต่างๆ ได้จำแนกประเภทความรู้ด้านวัฒนธรรม(UNCTAD, 2010) ดังนี้

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization–UNESCO) จำแนกความรู้ด้านวัฒนธรรมตามลักษณะการผลิต กิจกรรม และการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมออกเป็น 6 ประเภท ประกอบด้วยมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติศิลปะการแสดงและการเฉลิมฉลองทัศนศิลป์และงานฝีมือหนังสือและสิ่งพิมพ์วิทยุทัศน์และสื่อเชิงโต้ตอบและการออกแบบและบริการสร้างสรรค์

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (United Nations Conference on Trade and Development – UNCTAD) จำแนกความรู้ด้านวัฒนธรรมตามลักษณะการดำเนินการผลิตสินค้าและกิจกรรมทางวัฒนธรรมทุกขั้นตอนตั้งแต่การผลิต

จนกระทั่งการเผยแพร่สินค้าและบริการทางวัฒนธรรมออกเป็น 4 กลุ่ม 9 ประเภทประกอบด้วย กลุ่มมรดก ได้แก่ สถานที่ทางวัฒนธรรม และการแสดงออกที่เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรม กลุ่มศิลปะ ได้แก่ งานทัศนศิลป์และศิลปะการแสดงกลุ่มสื่อ ได้แก่ สิ่งพิมพ์และสื่อตีพิมพ์ และสื่อโสตทัศน์และกลุ่มการสร้างสรรคเฉพาะงาน ได้แก่ การออกแบบสื่อใหม่และบริการสร้างสรรค์

องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization – WIPO) จำแนกความรู้ด้านวัฒนธรรมตามอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมออกเป็น 3 กลุ่ม 20 ประเภทประกอบด้วย กลุ่มอุตสาหกรรมลิขสิทธิ์ ได้แก่ การโฆษณาการสะสมคอลเลกชันภาพยนตร์และวิดิทัศน์ดนตรีศิลปะการแสดงสิ่งพิมพ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ วิทย์และโทรทัศน์และงานทัศนศิลป์และกราฟิก กลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพิงพาณิชย์ ได้แก่ วัสดุบันทึกเสียงเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนเครื่องดนตรีกระตาส และอุปกรณ์การทำสำเนาและเครื่องถ่ายเอกสาร และกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์บางส่วน ได้แก่ งานสถาปัตยกรรมเสื้อผ้าและการแต่งกายการออกแบบแฟชั่นสินค้าในครัวเรือนและของเล่น

กระทรวงวัฒนธรรม สื่อ และการกีฬา (The Department for Culture, Media and Sport – DCMS) ประเทศอังกฤษ จำแนกความรู้ด้านวัฒนธรรมตามประเภทอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม และการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาออกเป็น 13 ประเภท ประกอบด้วย การโฆษณา งานสถาปัตยกรรมงานศิลปะและของสะสมงานฝีมือการออกแบบแฟชั่น ภาพยนตร์และวิดิทัศน์ดนตรีศิลปะการแสดงสิ่งพิมพ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิทย์และโทรทัศน์และวิดีโอเกมส์และเกมส์คอมพิวเตอร์ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หลังการแบ่งและประเภทความรู้ด้านวัฒนธรรม

	UNESCO	UNCTAD	WIPO	UK DCMS
หลักการแบ่งประเภทความรู้	จำแนกตามชุดของการผลิตอุตสาหกรรมกิจกรรมและการดำเนินการดำเนินการทางวัฒนธรรม	จำแนกตามลักษณะการดำเนินงานในการผลิตทุกขั้นตอนรวมถึงการเผยแพร่สินค้าและกิจกรรมทางวัฒนธรรม	จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์	จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมและการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา
ประเภทความรู้	- มรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ - ศิลปะการแสดงและการเฉลิมฉลอง - ทัศนศิลป์และงานฝีมือ - หนังสือและสิ่งพิมพ์ - วัตถุอันมีค่าและสิ่งประดิษฐ์ - การออกแบบและบริการสร้างสรรค์	- การแสดงออกที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรม - สถานที่ทางวัฒนธรรม - งานทัศนศิลป์ - ศิลปะการแสดง - สิ่งพิมพ์และสื่อสิ่งพิมพ์ - สื่อโต้ตอบ - การออกแบบ - สื่อใหม่ - บริการสร้างสรรค์	- การโฆษณา - งานสถาปัตยกรรม - งานศิลปะและของสะสม - งานฝีมือ - การออกแบบ - แฟชั่น - ภาพยนตร์และวิดีโอ - ดนตรี - ศิลปะการแสดง - สิ่งพิมพ์ - โปรแกรมคอมพิวเตอร์ - วิทยุและโทรทัศน์ - วิดีโอเกมส์และเกมส์คอมพิวเตอร์	

จากการวิเคราะห์ตามหลักการการจำแนกประเภทความรู้และประเภทความรู้ด้านวัฒนธรรมของหน่วยงานข้างต้นพบว่าความรู้ด้านวัฒนธรรมมีส่วนที่สอดคล้องและแตกต่างกัน สามารถจัดความรู้ด้านวัฒนธรรมได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. กลุ่มมรดกทางวัฒนธรรมเป็นความรู้เกี่ยวกับงานศิลปะวัฒนธรรมได้แก่ กิจกรรมและการแสดงออกที่เกี่ยวข้องกับศิลปะวัฒนธรรม สถานที่ทางวัฒนธรรม และมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
2. กลุ่มงานศิลปะเป็นความรู้เกี่ยวกับการแสดงความงามและสุนทรีย์ออกมาในรูปของงานศิลปะประเภทต่าง ๆ ได้แก่ศิลปะการแสดง งานทัศนศิลป์ งานฝีมือ และของสะสม
3. กลุ่มสื่อ เป็นความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ออกมาในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่เนื้อหา และการถ่ายทอดสื่อผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้แก่ หนังสือและสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ วิทยุและโทรทัศน์ และสื่อใหม่
4. กลุ่มงานสร้างสรรค์ เป็นความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ความรู้ด้านวัฒนธรรมเข้ากับความรู้ด้านต่าง ๆ รวมถึงการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับงานสร้างสรรค์ต่าง ๆ ได้แก่ การออกแบบ การโฆษณา งานสถาปัตยกรรม วิดีโอเกมส์และเกมส์คอมพิวเตอร์ แฟชั่น เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์เครื่องมือ

จากแนวคิดหลักของความหมายและประเภทของความรู้ด้านวัฒนธรรมข้างต้น หน่วยงานต่าง ๆ พยายามจัดระบบและจัดกลุ่มความรู้ด้านวัฒนธรรมเพื่อผู้ใช้เกิดความสะดวกในการเข้าถึงและใช้งานได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้ส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาการเข้าถึงและไม่ทราบว่าความรู้เหล่านั้นถูกจัดเก็บอยู่ ณ ที่ใด เนื่องจากระบบการจัดระบบความรู้ยังไม่มีความสมบูรณ์จึงทำให้ไม่สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งความรู้ด้านวัฒนธรรมมีขอบเขตที่กว้างขวาง จากการศึกษาพบว่าหน่วยงานต่าง ๆ ได้หาวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการพัฒนาเครื่องมือสำหรับค้นคืนและเข้าถึงความรู้ด้านวัฒนธรรมเช่นการพัฒนาภูมิออนโทโลยี (Geo-ontology) สำหรับความรู้ด้านวัฒนธรรมเพื่อใช้ประกอบการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี และสารสนเทศด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (Phumisathan & Tantasanawong, 2009) อีกทั้งยังพบว่ามีการศึกษาความร่วมมือในการจัดหมวดหมู่

เพลงที่ได้รับความนิยมบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการนำระบบการจัดหมวดหมู่เพลงในธุรกิจอุตสาหกรรมดนตรีมาผสมผสานกับการจัดกลุ่มเพลงตามที่ใช้กำหนด ด้วยเหตุที่การจัดหมวดหมู่เพลงในระบบเดิมไม่ครอบคลุมกับเพลงในปัจจุบันส่งผลต่อการสืบค้นและเข้าถึงเพลงของผู้ใช้บนอินเทอร์เน็ต การจัดกลุ่มเพลงโดยผู้ใช้งานจะช่วยลดปัญหาการค้นคืน การเข้าถึงและการใช้งานสารสนเทศได้อีกทางหนึ่งเพราะเป็นการกำหนดตัวแทนเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้โดยตรง (Santini, 2011) จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นได้ว่า ความรู้ด้านวัฒนธรรมมีการจัดหมวดหมู่ที่เป็นระบบ แต่ยังไม่มียุคสมัยที่ครอบคลุมเนื้อหาความรู้ได้ทั้งหมด และยังพบว่ามียุคสมัยที่จัดหมวดหมู่ตามภูมิภาคและท้องถิ่นเป็นสำคัญ

ระบบการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรม (Cultural Knowledge Organization System)

1. แนวคิดด้านจัดระบบความรู้ (Knowledge Organization Concept)

การจัดระบบความรู้ (Knowledge Organization) เป็นกระบวนการจำแนก แยกแยะความรู้ สารสนเทศ และวัตถุตามแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความสอดคล้อง หรือความแตกต่างของคุณลักษณะ คุณสมบัติของสิ่งต่างๆ ให้เป็นระบบ เป็นระเบียบ (Chan, 1985; Uddin, Islam, & Haque, 2006) ซึ่งหลักการพื้นฐานที่สำคัญ คือระบบการจัดระบบความรู้พัฒนาขึ้นตามวัตถุประสงค์ในการใช้งาน และต้องแสดงจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของระบบอย่างชัดเจน ระบบการจัดระบบความรู้ควรมีการเชื่อมโยง และระบุความแตกต่างกับความรู้หรือศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้และระบบการจัดระบบความรู้ต้องมีการกำหนดขอบเขตความรู้ที่ชัดเจน และพัฒนาขึ้นโดยผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์นั้นเป็นสำคัญ (Hjørland, 1994) และองค์ประกอบของที่สำคัญของระบบการจัดระบบความรู้ได้แก่

1. โครงสร้างความรู้ (Organization of Knowledge) ของเนื้อหาวิชาที่มีการจัดลำดับกลุ่มความรู้ และความสัมพันธ์ภายในเนื้อหาวิชา มีการจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่และหมู่ย่อยตามลำดับ ซึ่งโครงสร้างความรู้มีลักษณะเหมือนต้นไม้ที่แตกกิ่งก้านสาขาออกอย่างเป็นระบบ เป็นระเบียบ

2. คุณลักษณะพิเศษของความรู้ เป็นการนำเสนอมุมมอง และรายละเอียดของความรู้ที่จำเป็นในการจัดกลุ่มเช่นเดียวกับโครงสร้างของกลุ่มความรู้ แต่มีวิธีการ

นำเสนอที่แตกต่างกัน เช่น จัดเรียงตามลำดับตัวอักษร หรือตามรูปแบบสัญลักษณ์ เป็นต้น สำหรับระบบการจัดหมวดหมู่ความรู้ที่ห้องสมุดใช้งานจะเรียกคุณลักษณะพิเศษของความรู้ว่า ตารางช่วยเพิ่มเลขหมู่ (Auxiliary Table หรือ Standard Subdivision)

3. ลักษณะการจัดลำดับความสัมพันธ์ เช่น องค์ประกอบอื่นๆ เช่น สัญลักษณ์และตรรกะ เป็นต้นองค์ประกอบที่กล่าวมานี้ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของระบบการจัดระบบความรู้ ไม่เพียงแต่เป็นแบบแผนสำหรับการกำหนดสัญลักษณ์หมวดหมู่เท่านั้น แต่เป็นการแสดงกลุ่มความรู้และลำดับชั้นความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มความรู้ รวมถึงเป็นการกำหนดศัพท์ควบคุม (Controlled Vocabulary) เพื่อระบุนความหมายที่เฉพาะเจาะจงช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึง และสามารถเลือกความรู้ที่ตรงกับความต้องการ หรือความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องไปใช้งานได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว (Taylor, 2004)

แนวทางการพัฒนาระบบการจัดระบบความรู้ในปัจจุบันมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับข้อจำกัดของเนื้อหาและบริบทความรู้ แต่ในทางปฏิบัติมีแนวทางสำคัญ 2 แนวทาง คือ 1) การพัฒนาเค้าร่างการจัดหมวดหมู่แบบแจกแจง (Enumerative Schemes) เป็นการจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศแบบดั้งเดิมที่ห้องสมุดนิยมใช้งาน และครอบคลุมการจัดการสารสนเทศทุกสาขาวิชา เช่น การจัดหมวดหมู่ทศนิยมดิวอี้ (Dewey Decimal Classification) และการจัดหมวดหมู่หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Classification) เป็นต้น และ 2) การพัฒนาเค้าร่างการจัดหมวดหมู่แบบวิเคราะห์-สังเคราะห์ (Analytico-synthetic Schemes) เป็นแนวคิดการจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศสมัยใหม่ที่เน้นการวิเคราะห์ห้มมองและการสังเคราะห์เนื้อหาแทนการแจกแจงโครงสร้างตามลำดับชั้น เช่น การจัดหมวดหมู่แบบฟาเซท (Faceted Classification) เป็นต้น (Chan, 1985; Rowley, 1992)

2. ประเภทระบบการจัดระบบความรู้ (Type of Knowledge Organization Systems)

การจำแนกประเภทระบบการจัดระบบความรู้โดยส่วนใหญ่จะพิจารณาจากคุณลักษณะและโครงสร้างของระบบ ซึ่งจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม (Hodge, 2000; Broughton, Hansson, Hjørland, & López-Huertas, 2005) ดังนี้

1. รายการคำศัพท์ (Term Lists) เป็นการกำหนดคำนิยามความหมายของคำและข้อมูลสำคัญ ได้แก่ แฟ้มหลักฐาน (Authority Files) เป็นรายการคำศัพท์ที่ใช้ควบคุม

รายชื่อวัตถุหรือโดเมนสำหรับเขตข้อมูลเฉพาะ เช่น ชื่อประเทศ บุคคล และหน่วยงาน เป็นต้น มีโครงสร้างระบบที่ไม่ซับซ้อน นำเสนอตามลำดับตัวอักษรหรือจัดระบบตามเค้าร่างการจัดหมวดหมู่ และเชื่อมโยงจากรายการที่ไม่ใช้งานไปสู่รายการที่ใช้งานเช่น แฟ้มรายการหลักฐานชื่อของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Name Authority File) และแฟ้มรายการหลักฐานภูมิศาสตร์เกตตี้ (the Getty Geographic Authority File) เป็นต้น อภิธานศัพท์ (Glossaries) เป็นรายการของคำศัพท์ที่กำหนดนิยาม คำจำกัดความ คำศัพท์ในสาขาวิชา หรืองานใดงานหนึ่งภายใต้สภาพแวดล้อมเฉพาะ เช่น คำศัพท์ทางด้านสิ่งแวดล้อมของสถาบันคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (the Environmental Protection Agency (EPA) Terms of the Environment) เป็นต้น พจนานุกรม (Dictionaries) เป็นรายชื่อและความหมายของคำศัพท์ที่มีขอบเขตกว้างกว่าอภิธานศัพท์ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับต้นกำเนิดของคำศัพท์ การสะกดคำ สัญฐานวิทยา และความหมายของคำในศาสตร์อื่นๆ รวมถึงการให้คำพ้องความหมาย และคำที่เกี่ยวข้องจัดเรียงตามลำดับตัวอักษรและอักษรานุกรม ภูมิศาสตร์ (Gazettees) เป็นรายชื่อสถานที่พร้อมคำอธิบายคุณลักษณะของสถานที่ที่ได้แก่แม่น้ำ เมือง หน่วยงาน โดยจัดเรียงตามลำดับอักษรรายชื่อหรือหัวเรื่อง เช่น รหัสชื่อทางภูมิศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา (the U.S. Code of Geographic Names) การใช้งานกลุ่มรายการคำศัพท์นี้ส่วนใหญ่จะใช้ในการตรวจสอบรายการต่างๆ ของระบบการจัดหมวดหมู่แบบดั้งเดิม

2. การจัดหมวดหมู่และการจัดกลุ่ม (Classifications and Categories) เป็นการสร้างชุดหัวข้อและรายการความสัมพันธ์ซึ่งจำแนกตามกลุ่มของเนื้อหาความรู้ที่มีความสอดคล้องใกล้เคียงกัน เพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงข้อมูลได้อย่างง่ายและสะดวก ประกอบด้วยรายการหัวเรื่อง (Subject Headings) เป็นชุดคำศัพท์ควบคุมที่เป็นตัวแทนรายการในคอลเลกชันรายการหัวเรื่องสามารถขยายและครอบคลุมสาขาวิชาต่างๆ ได้ มีการจัดเรียงเนื้อหาในลักษณะโครงสร้างลำดับชั้น เช่น รายการหัวเรื่องทางการแพทย์ (the Medical Subject Headings-MeSH) และรายการหัวเรื่องหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (the Library of Congress Subject Headings-LCSH) เป็นต้น และเค้าร่างการจัดหมวดหมู่, อนุกรมวิธาน และเค้าร่างการจัดกลุ่ม (Classification Schemes, Taxonomies, and Categorization Schemes) เป็นการจำแนกวัสดุตามเนื้อหาที่สัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันออกเป็นกลุ่มหรือเป็นหมวดหมู่มีการกำหนดสัญลักษณ์ด้วยตัวเลขหรือตัวอักษรเพื่อเป็นตัวแทนหัวข้อหรือหมวดหมู่

นั้นๆ เช่น ระบบการจัดหมวดหมู่หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ระบบการจัดหมวดหมู่ทัศนียมคติ และระบบการจัดหมวดหมู่ทัศนียมสากล เป็นต้น การจัดหมวดหมู่และการจัดกลุ่มในปัจจุบันนิยมใช้งานในสถาบันบริการสารสนเทศเพื่อการจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศ

3. รายการความสัมพันธ์ (Relationship Lists) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างรายการกับแนวคิด ได้แก่ อรรถาภิธานศัพท์หรือศัพท์สัมพันธ์ (Thesauri) เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำศัพท์ทั้งในระดับเดียวกันและต่างระดับกัน และคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในรูปแบบของลำดับชั้น มีการใช้สัญลักษณ์เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ของคำศัพท์ รวมถึงการจัดทำดรรชนีเพื่อการค้นคืนคำศัพท์อรรถาภิธานศัพท์ถูกพัฒนาขึ้นใช้งานเฉพาะสำหรับสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่ง หรือผลิตภัณฑ์เฉพาะหรือกลุ่มของผลิตภัณฑ์ เช่น อรรถาภิธานศัพท์ประมงและวาริชศาสตร์ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (the Food and Agricultural Organization's Aquatic Sciences and Fisheries Thesaurus) และอรรถาภิธานศัพท์องค์การนาซ่าสำหรับหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการบินและอวกาศ (the National Aeronautic and Space Administration (NASA) Thesaurus for aeronautics and aerospace-related topics) เป็นต้นเครือข่ายเชิงความหมาย (Semantic Networks) เป็นการนำเสนอแนวคิดและคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์แบบสาเหตุ-ผล หรือพ่อ-ลูกของโครงสร้างระบบการจัดระบบความรู้ในรูปแบบเครือข่ายหรือเว็บ เช่น Princeton University's WordNet เป็นต้น และออนโทโลยี (Ontology) เป็นระบบการจัดระบบความรู้ตามแบบจำลองแนวคิดเฉพาะ และเป็นตัวแทนความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างวัตถุ และใช้ในการอธิบายความรู้ในขอบเขตเฉพาะที่เชื่อมโยงกับระบบการทำเหมืองข้อมูลและการจัดการความรู้ ปัจจุบันนิยมใช้รายการความสัมพันธ์ในระบบการค้นคืนสารสนเทศออนไลน์ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลที่จัดเก็บสารสนเทศดิจิทัลเป็นสำคัญ

ปัจจุบันการจัดระบบความรู้แต่ละประเภทแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์การใช้งานเพื่อการค้นคืนและเข้าถึงความรู้ รายการคำศัพท์ใช้ในการตรวจสอบคำศัพท์ รายชื่อและรายการคำที่ใช้เป็นหัวเรื่อง ซึ่งใช้เป็นตัวแทนในทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ และใช้เป็นคำค้นเพื่อการค้นคืนสารสนเทศ สำหรับการจัดหมวดหมู่และการจัดกลุ่มใช้ในการจัดระบบวัสดุสารสนเทศให้เป็นระบบ เป็นหมวดหมู่ตามระบบการจัดหมวดหมู่ความรู้ที่สถาบันบริการสารสนเทศแต่ละแห่งใช้งาน และรายการความสัมพันธ์นิยมใช้งานในปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการจัดการข้อมูลและสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัล รวมถึง

ความรู้เฉพาะในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้สืบค้นและเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เช่นเดียวกับการจัดระบบความรู้ซึ่งเป็นความรู้เฉพาะด้านที่มีการจัดระบบความรู้ในรูปแบบการจัดหมวดหมู่และการจัดกลุ่มเช่นเดียวกัน

2. ระบบการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรม (Cultural Knowledge Organization System)

ในอดีตที่ผ่านมาความรู้ด้านวัฒนธรรมถือเป็นโดเมนความรู้เฉพาะ และมีคุณลักษณะเฉพาะตามที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และกลุ่มชาติพันธุ์ตั้งนั้นจึงพบว่าความรู้ด้านวัฒนธรรมมีประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณา 2 ประเด็น ดังนี้

1. ความรู้ด้านวัฒนธรรมเป็นความรู้สาขาวิชาหนึ่งเช่นเดียวกับความรู้สาขาวิชาอื่นๆ การเข้าถึงและการใช้งานส่วนใหญ่เน้นเพื่อประโยชน์ทางวิชาการมากกว่าการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านอื่นๆ จึงทำให้ความรู้ด้านนี้ถูกจัดหมวดหมู่ไว้ในระบบการจัดหมวดหมู่ทั่วไป (General Classification System) เช่น ระบบการจัดหมวดหมู่ทศนิยมดิวอี้ (Dewey Decimal Classification System – DDC) และระบบการจัดหมวดหมู่หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Classification System – LC) เป็นต้น แต่ด้วยเหตุที่ความรู้ด้านวัฒนธรรมประกอบด้วยความรู้หลายด้าน เช่น ศิลปะ วัฒนธรรม ดนตรี สถาปัตยกรรม การออกแบบ และงานฝีมือ เป็นต้นทำให้ความรู้เหล่านี้ไม่สามารถจัดไว้ในหมวดหมู่ใดหมวดหมู่หนึ่งได้ทั้งหมดและถูกจัดไว้ตามหมวดหมู่ต่างๆ ของระบบการจัดหมวดหมู่ จากการศึกษาพบว่าความรู้ด้านวัฒนธรรมทั้ง 4 ประเภท ส่วนใหญ่จัดไว้ในหมวดหมู่ความรู้ด้านสังคมศาสตร์ ศิลปะ เทคโนโลยี และความรู้ทั่วไปของระบบการจัดหมวดหมู่ทศนิยมดิวอี้ และระบบการจัดหมวดหมู่หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ดังนี้

1. กลุ่มความรู้ด้านมรดกทางวัฒนธรรมประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมและการแสดงออกที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม สถานที่ทางวัฒนธรรม และมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ในระบบการจัดหมวดหมู่ทศนิยมดิวอี้จัดไว้ในหมวด 700 ศิลปะ การบันเทิง และนันทนาการ (780 ดนตรี และ 790 นันทนาการและศิลปะการแสดง) หมวด 900 ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ (910 ภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว) และระบบการจัดหมวดหมู่หอสมุดรัฐสภาอเมริกันจัดไว้ในหมวด C ประวัติศาสตร์ทั่วไป (CC โบราณสถาน) หมวด G ภูมิศาสตร์ มานุษยวิทยา และนันทนาการ (GB ภูมิศาสตร์กายภาพ GC ภูมิศาสตร์ของมหาสมุทร GT จารีตประเพณีและ GV กีฬาและนันทนาการ) และหมวด M ดนตรี

2. กลุ่มงานศิลปะประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับศิลปการแสดง ทัศนศิลป์ งานฝีมือ และของสะสม ในระบบการจัดหมวดหมู่ทศนิยมดิวอี้จัดไว้ในหมวด 000 เบ็ดเตล็ดและความรู้ทั่วไป (080 คอลเล็คชั่น และ 090 เอกสารต้นฉบับและหนังสือหายาก) หมวด 700 ศิลปะ การบันเทิง และนันทนาการ (740 ภาพวาด และศิลปการตกแต่ง 750 จิตรกรรม 760 งานกราฟิก 780 ดนตรี 790 นันทนาการและศิลปการแสดง) และระบบการจัดหมวดหมู่หอสมุดรัฐสภาอเมริกันจัดไว้ในหมวด A งานทั่วไป (AC คอลเล็คชั่น) C ประวัติศาสตร์ทั่วไป (CJ เหริยไพบราณ CD เอกสารโบราณและตัวเขียนโบราณ) หมวด G ภูมิศาสตร์ มานุษยวิทยา และนันทนาการ (GV กีฬาและนันทนาการ) หมวด M ดนตรี หมวด N งานศิลปะ (N ทัศนศิลป์ NB ปฏิมากรรมและศิลปะที่เกี่ยวข้อง NC งานกราฟิก การวาด และการออกแบบ ND จิตรกรรมและ NE การแกะสลัก,ภาพพิมพ์) และหมวด Tเทคโนโลยี (TT หัตถกรรม ศิลปะและงานฝีมือ)

3. กลุ่มสื่อกลุ่มประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับหนังสือและสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ และวีดิทัศน์ วิทยุและโทรทัศน์ และสื่อใหม่ในระบบการจัดหมวดหมู่ทศนิยมดิวอี้จัดไว้ในหมวด 000 วิทยาการคอมพิวเตอร์ สารสนเทศ และงานทั่วไป(050 สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง 070 วารสารและสิ่งพิมพ์ 080 คอลเล็คชั่น และ 090 เอกสารต้นฉบับและหนังสือหายาก) หมวด 300 สังคมศาสตร์และหมวด 700 ศิลปะ การบันเทิง และนันทนาการ (790 นันทนาการ และศิลปะการแสดง) และระบบการจัดหมวดหมู่หอสมุดรัฐสภาอเมริกันจัดไว้ในหมวด A งานทั่วไป (AC คอลเล็คชั่น AN หนังสือพิมพ์ AP วารสาร AY หนังสือรายปี) หมวด H สังคมศาสตร์ (HE การขนส่งและการคมนาคม) หมวด N งานศิลปะ (NC งานกราฟิก การวาด และการออกแบบ) หมวด P ภาษาและวรรณคดี (PN ประวัติทางภาษาและวรรณคดีทั่วไป) และหมวด Z บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/ห้องสมุด/หนังสือ/อุตสาหกรรม หนังสือและการค้า/บรรณานุกรม

4. กลุ่มงานสร้างสรรค์ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับการออกแบบ การโฆษณา งานสถาปัตยกรรมวิดีโอเกมส์และเกมส์คอมพิวเตอร์ แฟชั่น เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ในระบบการจัดหมวดหมู่ทศนิยมดิวอี้จัดไว้ในหมวด 000 วิทยาการคอมพิวเตอร์ สารสนเทศ และงานทั่วไปหมวด 300 สังคมศาสตร์ (390 ประเพณี วิถีชีวิต และคติชน) หมวด 600 เทคโนโลยี (640 คหกรรมศาสตร์ 650 การจัดการและบริการ สนับสนุน 680 อุตสาหกรรมสำหรับผู้บริโภคเฉพาะงานและ 690 การก่อสร้าง) และหมวด 700

ศิลปะ การบันเทิง และนันทนาการ (720 งานสถาปัตยกรรม 740 ภาพวาด และศิลปะ การตกแต่งและ 790 นันทนาการและศิลปะการแสดง)และระบบการจัดหมวดหมู่หอสมุด รัฐสภาอเมริกันจัดไว้ในหมวด G ภูมิศาสตร์ มานุษยวิทยา และนันทนาการ (GV กีฬาและ นันทนาการ) หมวด H สังคมศาสตร์ (HD อุตสาหกรรม การใช้ที่ดิน และแรงงานและ HF พาณิชยกรรมและการค้า) หมวด N งานศิลปะ (NA สถาปัตยกรรม NC งานกราฟิก การ วาด และการออกแบบและ NK มัณฑนศิลป์) และหมวด T เทคโนโลยี (TG สะพาน และ หลัการ TH การก่อสร้าง ตึกอาคาร TL รถยนต์และเครื่องปั้น TS การผลิตอุตสาหกรรม TT หัตถกรรม ศิลปะและงานฝีมือและ TX คหกรรมศาสตร์)

นอกจากนี้ยังพบว่าความรู้ด้านวัฒนธรรมมีการจัดหมวดหมู่ความรู้กระจายไป ในทุกหมวดหมู่ของทั้งสองระบบยกเว้นหมวดหมู่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ สำหรับความรู้ พื้นฐานทางวัฒนธรรมปรากฏอยู่ในหมวดหมู่ความรู้ด้านสังคมศาสตร์ ความรู้ทั่วไป ภาษา และวรรณคดี ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ปรัชญาและศาสนา

ในปัจจุบันความรู้ด้านวัฒนธรรมมีความสำคัญในฐานะทรัพย์สินที่มีค่าของประเทศ แต่ละประเทศจึงหาวิธีการในการจัดระบบ เช่น ประเทศจีนมีการจัดหมวดหมู่คุณค่า ด้านวัฒนธรรมจีน (Chinese Cultural Values) โดยเป็นการตรวจสอบ และปรับปรุงคุณค่า ด้านวัฒนธรรมให้มีความทันสมัยและครอบคลุมความรู้ทุกด้าน สามารถจำแนกคุณค่าด้าน วัฒนธรรมจีนได้เป็น 8 กลุ่ม ประกอบด้วย คุณลักษณะแห่งชาติ ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล แนวทางครอบครัว(สังคม) ทักษะคติในการทำงาน ปรัชญาทางธุรกิจ คุณลักษณะ ส่วนบุคคล แนวทางด้านเวลา และความสัมพันธ์กับธรรมชาติ นอกจากนี้ยังพบว่าคุณค่า ทางวัฒนธรรมจีนบางคุณค่าสามารถจัดให้อยู่ในหมวดหมู่ได้มากกว่า 1 หมวดหมู่ เช่น คุณค่าด้านความไว้วางใจ ปรากฏอยู่ในหมวดหมู่ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ปรัชญาทางธุรกิจ และคุณลักษณะส่วนบุคคลเป็นต้น (Ying, 2000) นอกจากนี้รัฐคิวเบก ประเทศแคนาดาได้มีการพัฒนาระบบการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและกิจกรรมการสื่อสารรัฐ คิวเบกขึ้น เพื่อใช้ในการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมของรัฐคิวเบก เนื่องจากประชาชน ในรัฐสืบเชื้อสายจากชาวฝรั่งเศสซึ่งแตกต่างไปจากรัฐอื่นของประเทศแคนาดาที่ส่วนใหญ่ สืบเชื้อสายจากชาวอังกฤษ จึงทำให้ค่านิยม ความเชื่อ วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมถึงการใช้ภาษาในการสื่อสารมีความแตกต่างไปจากรัฐอื่น (Routhier, 2006) จากที่กล่าวมานั้นเห็นได้ว่าการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีลักษณะ

การจัดระบบที่เป็นระบบการจัดระบบความรู้สำหรับเฉพาะสาขาวิชา และระบบการจัดระบบความรู้เฉพาะของประเทศใดประเทศหนึ่ง

2. ปัจจุบันความรู้ด้านวัฒนธรรมถูกกำหนดให้เป็นความรู้ที่นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยไม่ได้กำหนดให้เป็นความรู้ที่ใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น แต่ถูกพิจารณาว่าเป็นความรู้ที่นำมาใช้เป็นพื้นฐานสำคัญ และเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ส่งผลให้มีการผลิตความรู้ด้านนี้ออกมาเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีการเชื่อมโยงกับความรู้ในสาขาวิชาอื่นๆ จึงทำให้เกิดการขยายขอบเขตความรู้ออกไปจากเดิม ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารส่งผลให้ความรู้ปรากฏในรูปแบบที่แตกต่างกันไป การสร้างระบบเพื่อการจัดเก็บและค้นคืนที่เอื้อต่อการเข้าถึงและใช้งานความรู้ ดังนั้นเพื่อการกำหนดขอบเขตความรู้และสาขาวิชาด้านวัฒนธรรม และเพื่อการเข้าถึงและค้นคืนที่มีประสิทธิภาพ หลายหน่วยงานจึงนำแนวคิดการจัดหมวดหมู่ความรู้เฉพาะวิชา (Special Classification System) เข้ามารวบรวมและจัดระบบความรู้ด้านนี้ เช่นเดียวกับระบบการจัดหมวดหมู่หอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน (National library of Medicine Classification System) เป็นระบบที่จัดหมวดหมู่ความรู้เฉพาะด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพและแพทยศาสตร์ และระบบการจัดหมวดหมู่กฎหมาย (Schiller Classification System) เป็นระบบการจัดหมวดหมู่ความรู้เฉพาะด้านกฎหมาย เป็นต้น จากการศึกษาพบว่ามีระบบการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมที่พัฒนาขึ้นโดยองค์กรทั้งระดับชาติและนานาชาติ ดังนี้

2.1 กรอบแนวคิดสำหรับข้อมูลสถิติด้านวัฒนธรรม (Framework for Cultural Statistics - FCS) พัฒนาขึ้นโดยสถาบันสถิติแห่งองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO Institute for Statistics) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการข้อมูลสถิติด้านวัฒนธรรม (Cultural Statistics) ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง การผลิต การสืบทอด การเผยแพร่ การได้รับ การบริโภค การสงวนรักษา การขึ้นทะเบียน และมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ด้านวัฒนธรรม เช่น มรดกทางวัฒนธรรม สิ่งพิมพ์และงานวรรณกรรม ดนตรี ศิลปการแสดง งานศิลปะ ภาพยนตร์ งานประสาส์มพันธ์ กีฬาและนันทนาการ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจหรือเป็นรูปแบบทางสังคมระดับชาติและนานาชาติ

หลักการและแนวคิดในการจัดระบบ คือ การกำหนดกรอบแนวคิดที่มีความเหมาะสม มีความยืดหยุ่นในการใช้งาน รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนการเทียบเคียงข้อมูลด้านวัฒนธรรมระหว่างประเทศในทุกระดับ และเพื่อให้เป็นต้นแบบสำหรับการพัฒนากรอบแนวคิดด้านวัฒนธรรมของแต่ละประเทศต่อไป ในส่วนของขอบเขตของระบบนั้นเป็นการศึกษาข้อมูลสถิติด้านวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจและรูปแบบที่สำคัญของสังคม โดยเปรียบเทียบและดำเนินการแปลงรูป (Mapping) ระบบการจัดหมวดหมู่ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับข้อมูลวัฒนธรรมที่มีใช้งานในปัจจุบัน 3 ระบบ ประกอบด้วยการจัดหมวดหมู่มาตรฐานอุตสาหกรรมสากล (International Standard Industrial Classification – ISIC) สำหรับสินค้าและบริการด้านวัฒนธรรม การจัดหมวดหมู่สินค้ากลาง (Central Product Classification – CPC) สำหรับสินค้าและบริการด้านวัฒนธรรม และการจัดหมวดหมู่มาตรฐาน สากลด้านอาชีพ (International Standard classification of Occupations – ISCO) สำหรับการจ้างงานด้านวัฒนธรรม

สำหรับโครงสร้างของระบบมีการแบ่งความรู้ออกเป็น 3 กลุ่ม 12 ประเภท ประกอบด้วย 1) โดเมนด้านวัฒนธรรม ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ศิลปะ การแสดงและการเฉลิมฉลอง ศิลปะและงานฝีมือ หนังสือและสิ่งพิมพ์ สื่อทัศนและสื่อเชิงโต้ตอบ และการออกแบบและบริการสร้างสรรค์ 2) โดเมนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การท่องเที่ยว และกีฬาและนันทนาการ และ 3) โดเมนตามขวาง ได้แก่ การศึกษาและการฝึกอบรม จดหมายเหตุและการอนุรักษ์ และอุปกรณ์และวัสดุสนับสนุน (UNESCO Institute for Statistics, 2009)

2.2 กรอบแนวคิดสำหรับข้อมูลสถิติด้านวัฒนธรรมแคนาดา (Canadian Framework for Culture Statistics – CFCS) พัฒนาขึ้นโดยกระทรวงอุตสาหกรรม ประเทศแคนาดา เพื่อใช้เป็นคู่มือการจัดหมวดหมู่สำหรับกรอบแนวคิดสำหรับสถิติด้านวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดคำนิยามความหมาย แนวคิดที่ส่งเสริมและสนับสนุนคอลเลกชันทางสถิติของประเทศ การอธิบายถึงความรู้หลักและความรู้ย่อยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลวัฒนธรรม รวมถึงการศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลในบริบททางวัฒนธรรม และเพื่อพัฒนาระบบการจัดระบบข้อมูลสถิติวัฒนธรรมแคนาดา

หลักการและแนวคิดในการจัดระบบ คือ การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคอลเลกชันสถิติด้านวัฒนธรรมของประเทศ และการพัฒนาระบบการจัดระบบ

ความข้อมูลสถิติวัฒนธรรมแคนาดา ในส่วนของขอบเขตของระบบนั้นเกี่ยวข้องกับข้อมูลสถิติด้านวัฒนธรรมของประเทศแคนาดา โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านวัฒนธรรมที่ใช้ในการจัดกลุ่มอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ และการประกอบอาชีพ จากนั้นจึงนำมาเปรียบเทียบและดำเนินการแปลงรูป (Mapping) ระบบการจัดหมวดหมู่ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับข้อมูลวัฒนธรรมที่มีใช้งานในปัจจุบัน 4 ระบบ ประกอบด้วย ระบบการจัดหมวดหมู่อุตสาหกรรมอเมริกาเหนือ (NAICS 2007) ระบบจัดหมวดหมู่ผลิตภัณฑ์อเมริกาเหนือ (NAPCS) การจัดหมวดหมู่อาชีพเพื่อสถิติแห่งชาติ (NOC-S 2006) และ การจัดหมวดหมู่หลักสูตรการเรียนการสอน (CIP 2000)

สำหรับโครงสร้างของระบบมีการแบ่งความรู้ออกเป็น 3 กลุ่ม 10 ประเภท ประกอบด้วย 1) โดเมนด้านวัฒนธรรม ได้แก่ มรดกและห้องสมุด ศิลปะการแสดง งานศิลปะและศิลปะประยุกต์ งานเขียนและสิ่งพิมพ์ สื่อทัศนและสื่อเชิงโต้ตอบ และการบันทึกเสียง 2) โดเมนตามขวาง ได้แก่ การศึกษาและการฝึกอบรม และการสนับสนุนจากรัฐ การเงิน และผู้เชี่ยวชาญและ 3) โดเมนโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ร่วม และ โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ (Statistics Canada, 2011)

2.3 การจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและการนันทนาการออสเตรเลีย (The Australian Culture and Leisure Classifications – ACLC) พัฒนาขึ้นโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติออสเตรเลีย (The Australian Bureau of Statistics - ABS) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนามาตรฐานสำหรับสารสนเทศด้านวัฒนธรรมและนันทนาการของประเทศและใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวม และเผยแพร่ข้อมูลทางสถิติด้านวัฒนธรรมและนันทนาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจของประเทศออสเตรเลีย

หลักการและแนวคิดในการจัดระบบ คือการพัฒนามาตรฐานและระบบการจัดหมวดหมู่สำหรับความรู้ด้านวัฒนธรรมและความรู้ที่เกี่ยวข้องของออสเตรเลียในส่วนของขอบเขตของระบบนั้นเกี่ยวข้องกับสถิติด้านวัฒนธรรมและนันทนาการของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งในการดำเนินการได้มีการออกแบบและพัฒนาระบบมีการกำหนดขอบเขต และรวบรวมข้อมูลอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและนันทนาการ และดำเนินการเทียบเคียงและแปลงรูป (Mapping) กับการจัดหมวดหมู่มาตรฐานอุตสาหกรรมออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (The Australian and New Zealand Standard Industrial Classification – ANZSIC) เพื่อให้ได้ระบบการจัดหมวดหมู่ที่มีความเหมาะสมกับความรู้ด้านวัฒนธรรมและความรู้ที่เกี่ยวข้องของประเทศ

สำหรับโครงสร้างของระบบมีการแบ่งความรู้ออกเป็น 3 กลุ่ม 33 ประเภท ประกอบด้วย 1) อุตสาหกรรม ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรม ศิลปะ กีฬาและนันทนาการและวัฒนธรรมและการละเล่นต่างๆ 2) ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ บริการด้านมรดก วัฒนธรรมบริการด้านการศึกษาศาสนาทางศิลปะและการแสดงหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์และอื่นๆ 3) อุตสาหกรรมอื่นๆ ได้แก่ บริการขนส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์บริการสนับสนุนทางสารสนเทศบริการถ่ายภาพภาพยนตร์ ภาพนิ่ง และงานแสดงสถาปัตยกรรม การออกแบบ และโฆษณา เครื่องดนตรีและอุปกรณ์การแสดงดนตรีละครสัตว์กีฬาและนันทนาการอุปกรณ์ในการแสดง ความบันเทิงและกีฬายานพาหนะการเดินทางเพื่อการพักผ่อนเกมส์และนันทนาการ อาหารและเครื่องดื่มบริการชุมชนสถานที่จัดแสดงการค้าขายสินค้าทางวัฒนธรรมและบริการอื่นๆ และ 3) อาชีพ ได้แก่ ผู้จัดการและผู้บริหารผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาชีพผู้ช่วยผู้เชี่ยวชาญผู้สนับสนุนการทำงานผู้ปฏิบัติงานระดับสูงผู้ปฏิบัติงานระดับกลางผู้ปฏิบัติงานระดับต้น และผู้ผลิตและขนส่ง(Edwards, 2001; Pink, 2008)

2.4 ระบบการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและกิจกรรมการสื่อสารรัฐคิวเบก (Quebec Culture and Communications Activity Classification System – QCCACS) จัดทำโดยสถาบันสถิติรัฐคิวเบก ประเทศแคนาดา ซึ่งเป็นการสำรวจข้อมูลด้านวัฒนธรรมเพื่อนำมาพัฒนาระบบการจัดหมวดหมู่เน้นเฉพาะบริบทของรัฐคิวเบก ประกอบกับข้อจำกัดในการใช้งานระบบการจัดหมวดหมู่อุตสาหกรรมอเมริกาเหนือ(NAICS) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุและจำแนกรายละเอียดของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีพื้นฐานจากวัฒนธรรมและการสื่อสารของรัฐคิวเบก ใช้เป็นแนวทางการจำแนก จัดหมวดหมู่งาน และเทียบเคียงข้อมูลด้านวัฒนธรรมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เช่น ฝรั่งเศส แคนาดา สหภาพยุโรป และ UNESCO ตลอดจนการเทียบเคียงกับระบบการจัดหมวดหมู่อุตสาหกรรมอเมริกาเหนือและเชื่อมโยงกับข้อมูลทางวัฒนธรรมกับส่วนอื่นๆ ของระบบเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง และที่สำคัญคือเป็นการสะท้อนถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของรัฐคิวเบก และสงวนและคงความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของรัฐคิวเบก

หลักการและแนวคิดในการจัดระบบ คือ การรวบรวมกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีพื้นฐานจากวัฒนธรรมและการสื่อสาร และการพัฒนาระบบการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและการสื่อสารในบริบทของรัฐคิวเบก ในส่วนของขอบเขตของระบบนั้นเกี่ยวข้องกับข้อมูลสถิติด้านวัฒนธรรมรัฐคิวเบก สำหรับโครงสร้างของระบบมีการแบ่ง

ความรู้ออกเป็น 14 ประเภท ประกอบด้วยทัศนศิลป์ หัตถศิลป์ และนิเทศศิลป์ ศิลปะการแสดงมรดก พิพิธภัณฑ์ และจดหมายเหตุห้องสมุดวารสารสื่อบันทึกเสียงภาพยนตร์และวีดิทัศน์วิทยุและโทรทัศน์มีเดียสถาปัตยกรรมและการออกแบบโฆษณาและประชาสัมพันธ์หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนและการพัฒนาการบริหารงานสาธารณะ และสาขาอื่น (Routhier, 2006)

จากการศึกษาระบบการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมที่หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านวัฒนธรรมทั้ง 4 ระบบข้างพบ สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญของระบบการจัดระบบความรู้ตามแนวคิดของ Taylor ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การจัดหมวดหมู่ความรู้ด้านวัฒนธรรมตามแบบแผนการจัดหมวดหมู่ความรู้เฉพาะวิชา

	Framework for Cultural Statistics (UNESCO)	Canadian Framework for Culture Statistics (Canada)	The Australian Culture and Leisure Classifications (Australia)	Quebec Culture and Communications Activity Classification System (Quebec – Canada)
หลักการ / แนวคิด การจัดระบบ	1. การกำหนดกรอบแนวคิดที่เหมาะสม ส่งเสริมและสนับสนุนการเทียบเคียงข้อมูลด้านวัฒนธรรมระหว่างประเทศในทุกระดับ 2. สร้างต้นแบบกรอบแนวคิดด้านวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ	1. ส่งเสริมและสนับสนุนคลัสเตอร์สถิติด้านวัฒนธรรมของประเทศ 2. พัฒนาระบบการจัดระบบข้อมูลสถิติวัฒนธรรมแคนาดา	1. พัฒนาคู่มือสำหรับรับสารสนเทศด้านวัฒนธรรมและนันทนาการ 2. พัฒนาระบบการจัดหมวดหมู่ที่มีความเหมาะสมกับความรู้ด้านวัฒนธรรมและความรู้ที่เกี่ยวข้อง	1. รวบรวมกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมและการสื่อสารของรัฐวิเบก 2. พัฒนาระบบการจัดหมวดหมู่ด้านวัฒนธรรมและการสื่อสารในบริบทของรัฐวิเบก
ขอบเขต ของระบบ	ข้อมูลสถิติด้านวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจและรูปแบบทางสังคม	ข้อมูลสถิติด้านวัฒนธรรมประเทศแคนาดา	ข้อมูลสถิติด้านวัฒนธรรมและนันทนาการประเทศออสเตรเลีย	ข้อมูลสถิติด้านวัฒนธรรม รัฐวิเบก ประเทศแคนาดา
โครงสร้าง ของระบบ	ประกอบด้วย 3 กลุ่มดังนี้ 1. โดเมนวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1) มรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ - พิพิธภัณฑ์ - โบราณสถานและแหล่งโบราณคดี - ภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม - มรดกทางธรรมชาติ 2) ศิลปะการแสดงและการเฉลิมฉลอง - ศิลปะการแสดง - ดนตรี - เทศกาล งานเลี้ยงและงานฉลอง	ประกอบด้วย 3 กลุ่มดังนี้ 1. โดเมนวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1) มรดกและห้องสมุด - จัดหมายเหตุ - ห้องสมุด - มรดกทางวัฒนธรรม - มรดกทางธรรมชาติ 2) ศิลปะการแสดง - ศิลปะการแสดง - เทศกาลและการเฉลิมฉลอง	ประกอบด้วย 3 กลุ่มดังนี้ 1. อุตสาหกรรม แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) มรดกวัฒนธรรม 2) ศิลปะ 3) กีฬาและนันทนาการ 4) วัฒนธรรมและการละเล่นอื่นๆ 2. ผลิตภัณฑ์แบ่งเป็น 21 ประเภท ได้แก่ 1) บริการด้านมรดกวัฒนธรรม 2) บริการด้านการศึกษาทางศิลปะและการแสดง	ประกอบด้วย 14 ประเภท ได้แก่ 1. ทัศนศิลป์ หัตถศิลป์ และนิเทศศิลป์ 2. ศิลปะการแสดง 3. มรดก พิพิธภัณฑ์ และจดหมายเหตุ 4. ห้องสมุด 5. วารสาร 6. สื่อบันทึกเสียง 7. ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ 8. วิทยุและโทรทัศน์ 9. มัลติมีเดีย 10. สถาบันวัฒนธรรมและการออกแบบ

ตารางที่ 3 การจัดหมวดหมู่ความรู้ด้านวัฒนธรรมตามแบบแผนการจัดหมวดหมู่ความรู้เฉพาะวิชา(ต่อ)

Framework for Cultural Statistics (UNESCO)	Canadian Framework for Culture Statistics (Canada)	The Australian Culture and Leisure Classifications (Australia)	Quebec Culture and Communications Activity Classification System (Quebec – Canada)
โครงสร้างของระบบ 3) ศิลปะและงานฝีมือ - หัตถศิลป์ - ภาพถ่าย - งานฝ้าย - งานฝีมือ 4) หนังสือและสิ่งพิมพ์ - หนังสือ - หนังสือพิมพ์และนิตยสาร - สิ่งพิมพ์อื่นๆ - หอสมุด - งานจำหน่ายหนังสือ 5) สื่อทัศนและสื่อเชิงโต้ตอบ - ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ - วิทยุโทรทัศน์ - พอดคาสท์ - วีดิโอเกมส์ 6) การออกแบบและบริการสร้างสรรค์ - การออกแบบแฟชั่น - การออกแบบกราฟิก - การออกแบบภายใน - การออกแบบภูมิทัศน์ - งานสถาปัตยกรรม - การโฆษณา	3) งานศิลปะและศิลปะประยุกต์ - หัตถศิลป์ - งานผลิตซ้ำ - ภาพถ่าย - งานฝีมือ 4) งานเขียนและสิ่งพิมพ์ - หนังสือ - หนังสือพิมพ์ - วารสาร - สิ่งพิมพ์อื่นๆ 5) สื่อทัศนและสื่อเชิงโต้ตอบ - ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ - วิทยุโทรทัศน์ - สื่อเชิงโต้ตอบ 6) การบันทึกเสียง - การบันทึกเสียง - การพิมพ์โน้ตเพลง 2. โดเมนตามขวางแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่	3) หนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และอื่นๆ 4) วีดิทัศน์ 5) อุปกรณ์รับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ 6) บริการสนับสนุนทางสารสนเทศ 7) บริการถ่ายภาพ 8) ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง และงานแสดง 9) สถาปัตยกรรม การออกแบบ และโฆษณา 10) เครื่องดนตรี และอุปกรณ์การแสดงดนตรี 11) ละครัสตรี 12) กีฬาและนันทนาการ 13) อุปกรณ์ในการแสดงความบันเทิงและกีฬา 14) ยานพาหนะ 15) การเดินทางเพื่อการพักผ่อน 16) เกมสและนันทนาการ 17) อาหารและเครื่องดื่ม 18) บริการชุมชน 19) สถานที่จัดการแสดง	11. โฆษณาและประชาสัมพันธ์ 12. หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนและการพัฒนา 13. การบริหารงานสาธารณะ 14. สาขาร่วม

ตารางที่ 3 การจัดหมวดหมู่ความรู้ด้านวัฒนธรรมตามแบบแผนการจัดหมวดหมู่ความรู้เฉพาะวิชา(ต่อ)

	Framework for Cultural Statistics (UNESCO)	Canadian Framework for Culture Statistics (Canada)	The Australian Culture and Leisure Classifications (Australia)	Quebec Culture and Communications Activity Classification System (Quebec – Canada)
	2. โดเมนที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) การท่องเที่ยว - บริการท่องเที่ยว - ที่พักและบริการ 2) กีฬาและนันทนาการ - กีฬา - การออกกำลังกาย - กิจกรรมบันเทิงและสวนสนุก - เกมส์ 3. โดเมนตามขวางแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) การศึกษาและการฝึกอบรม 2) จัดหมายเหตุและการอนุรักษ์ 3) อุปกรณ์และวัสดุสนับสนุน 4) มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	1) การศึกษาและการฝึกอบรม 2) การสนับสนุนจากรัฐ การเงินและผู้เชี่ยวชาญ 3. โดเมนโครงสร้างพื้นฐานแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์ร่วม 2) โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ	20) การค้าขายสินค้าทางวัฒนธรรม 21) บริการอื่นๆ 3. อารชีฟแบ่งออกเป็น 8 ประเภท ได้แก่ 1) ผู้จัดการและผู้บริหาร 2) ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาชีพ 3) ผู้ช่วยผู้เชี่ยวชาญ 4) ผู้สนับสนุนการทำงาน 5) ผู้ปฏิบัติงานระดับสูง 6) ผู้ปฏิบัติงานระดับกลาง 7) ผู้ปฏิบัติงานระดับต้น 8) ผู้ผลิตและขนส่ง	

ตารางที่ 3 การจัดหมวดหมู่ความรู้ด้านวัฒนธรรมตามแบบแผนการจัดหมวดหมู่ความรู้เฉพาะวิชา(ต่อ)

	Framework for Cultural Statistics (UNESCO)	Canadian Framework for Culture Statistics (Canada)	The Australian Culture and Leisure Classifications (Australia)	Quebec Culture and Communications Activity Classification System (Quebec – Canada)
ลักษณะ การจัดลำดับ ความสัมพันธ์	ตารางเปรียบเทียบระบบการจัดหมวดหมู่ CFC กับระบบ ISIC และระบบ HS2007 กับระบบ SITC โดยระบุถึง เลขหมวดหมู่ คำอธิบาย และแบ่งกลุ่ม ความรู้	ตารางเปรียบเทียบโดเมนและโดเมนย่อยของระบบการจัดหมวดหมู่ CFCS กับทั้ง 4 ระบบ	1. กำหนดสัญลักษณ์ด้วยตัวเลข 4 ตำแหน่ง ประกอบด้วย - ตำแหน่งที่ 1-2 ระบากลุ่มความรู้หลัก - ตำแหน่งที่ 3-4 ระบากลุ่มความรู้ย่อย 2. ตรรกะนี้ ประกอบด้วย - ตรรกะนี้กิจกรรมหลัก (Alphabetic Index of Primary Activities) - ตรรกะนี้ผลิตภัณฑ์ (Alphabetic Index of Products) - ตรรกะนี้กิจกรรมหลัก (Alphabetic Index of Occupations) 3. ตารางเปรียบเทียบระบบการจัดหมวดหมู่ ACLC กับระบบ ANZSIS	1. กำหนดสัญลักษณ์ด้วยตัวเลข 7 ตำแหน่ง ประกอบด้วย - ตำแหน่งที่ 1-2 ระบากลุ่มสาขา (Field) - ตำแหน่งที่ 3 ระบากลุ่มหน้าที่ (Function) - ตำแหน่งที่ 4-5 ระบากลุ่มหลัก (Group) - ตำแหน่งที่ 6-7 ระบากลุ่มย่อย (Subgroup) 2. รายการโยง(Exclusion) เพื่อระบุขอบเขตความรู้ที่ใช้งานแทน

จากการสังเคราะห์ระบบการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมทั้ง 4 ระบบพบว่าทุกระบบมีหลักการและแนวคิดการจัดระบบที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ เพื่อกำหนดขอบเขตความรู้ด้านวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ รวมถึงการพัฒนากรอบแนวคิด มาตรฐาน ระบบการจัดระบบความรู้ที่มีความเหมาะสมกับความรู้ด้านวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นของตนเอง ยกเว้นกรอบแนวคิดสำหรับสถิติทางวัฒนธรรม (CFC) ที่เน้นการพัฒนาต้นแบบกรอบแนวคิดเพื่อให้ประเทศต่างๆ ได้นำไปเป็นต้นแบบและปรับใช้ให้เหมาะสมกับความรู้ด้านวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ในส่วนของขอบเขตของระบบพบว่า ทุกระบบได้กำหนดขอบเขตความรู้ไว้อย่างชัดเจน โดยมุ่งศึกษาข้อมูลสถิติด้านวัฒนธรรม และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ด้านวัฒนธรรมที่ปรากฏอย่างชัดเจนในแต่ละพื้นที่ทั้งระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น ได้แก่ กรอบแนวคิดสำหรับสถิติทางวัฒนธรรมแคนาดา (CFCS) การจัดทำหมวดหมู่วัฒนธรรมและนันทนาการออสเตรเลีย (ACLC) และระบบการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและกิจกรรมการสื่อสารรัฐวิเบก (QCCACS) สำหรับกรอบแนวคิดสำหรับสถิติทางวัฒนธรรม (CFC) ไม่ได้มีการระบุขอบเขตความรู้ด้านวัฒนธรรมไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากเป็นการวางกรอบแนวคิดการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมระดับสากล

นอกจากนี้ในการสังเคราะห์ระบบการจัดระบบความรู้ตามองค์ประกอบสำคัญของระบบการจัดระบบความรู้พบว่าทั้ง 4 ระบบมีการกำหนดโครงสร้างความรู้ไว้อย่างชัดเจนในลักษณะโดเมนความรู้หลัก-โดเมนความรู้ย่อย แต่การจัดลำดับชั้นความรู้ด้านวัฒนธรรมของทุกระบบมีความแตกต่างกัน เช่น กรอบแนวคิดสำหรับสถิติทางวัฒนธรรม (CFC) และกรอบแนวคิดสำหรับสถิติทางวัฒนธรรมแคนาดา (CFCS) มีการกำหนดโดเมนความรู้ด้านวัฒนธรรมเป็นโดเมนความรู้หลัก และมีโดเมนความรู้อื่นๆ เป็นโดเมนความรู้ที่สนับสนุนการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและนันทนาการออสเตรเลีย (ACLC) จำแนกความรู้ออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ และอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม และระบบการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและกิจกรรมการสื่อสารรัฐวิเบก (QCCACS) มีการกำหนดเฉพาะโดเมนความรู้หลักเท่านั้น นอกจากนี้แต่ละระบบมีการจัดลำดับชั้นของโดเมนความรู้ที่แตกต่างกันตามแนวคิดของแต่ละระบบ เช่น โดเมน “ห้องสมุด” กรอบแนวคิดสำหรับสถิติทางวัฒนธรรม (CFC) และกรอบแนวคิดสำหรับสถิติทางวัฒนธรรมแคนาดา (CFCS) กำหนดให้เป็นโดเมนความรู้ย่อยภายใต้โดเมนความรู้หลักที่แตกต่างกัน สำหรับระบบการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและกิจกรรมการสื่อสารรัฐวิเบก (QCCACS) กำหนดให้

เป็นโดเมนความรู้หลัก และ โดเมน “ภาพยนตร์และวีดิทัศน์” กรอบแนวคิดสำหรับสถิติทางวัฒนธรรม (CFC) และกรอบแนวคิดสำหรับสถิติทางวัฒนธรรมแคนาดา (CFCS) กำหนดให้เป็นโดเมนความรู้ย่อยภายใต้โดเมนความรู้หลัก “โสตทัศนและสื่อเชิงโต้ตอบ” สำหรับการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและนันทนาการออสเตรเลีย (ALCLC) นั้นจำแนกออกเป็นโดเมนความรู้หลัก 2 โดเมน คือ ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง และงานแสดง และวีดิทัศน์ นอกจากนี้ระบบการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและกิจการสื่อสารรัฐคิวเบก (QCCACS) กำหนดให้เป็นโดเมนความรู้หลัก เป็นต้น จากการศึกษาพบว่าการกำหนดโดเมนความรู้ และการกำหนดลำดับชั้นของความรู้ด้านวัฒนธรรมแต่ละระบบมีความแตกต่างกัน แม้ว่าโดเมนความรู้เดียวกันแต่มีการจัดลำดับชั้นที่แตกต่างกัน หรือมีการกำหนดไว้ในโดเมนความรู้หลักที่แตกต่างกัน

สำหรับคุณลักษณะพิเศษของความรู้ในระบบการจัดระบบความรู้ทั้ง 4 ระบบ ไม่ปรากฏข้อมูลที่เด่นชัด เนื่องจากทุกระบบอยู่ในขั้นตอนเริ่มแรกของการพัฒนาระบบ ซึ่งเป็นการกำหนดโครงสร้างระบบในลักษณะกว้างและยังไม่เจาะลึกในรายละเอียดของความรู้ด้านวัฒนธรรม ในส่วนลักษณะการจัดลำดับความสัมพันธ์จากการศึกษาพบว่า กรอบแนวคิดสำหรับสถิติทางวัฒนธรรม (CFC) และกรอบแนวคิดสำหรับสถิติทางวัฒนธรรมแคนาดา (CFCS) ได้แสดงลำดับความสัมพันธ์ของระบบเปรียบเทียบกับระบบต้นแบบที่ใช้ในการพัฒนาระบบ แต่สำหรับการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและนันทนาการออสเตรเลีย (ALCLC) และระบบการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและกิจการสื่อสารรัฐคิวเบก (QCCACS) ได้มีการกำหนดสัญลักษณ์โดยใช้ตัวเลขแทนเนื้อหาความรู้ เช่นเดียวกับระบบการจัดหมวดหมู่ทศนิยมดิวอี้ (DC) โดยมีการกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจน เช่น การจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและนันทนาการออสเตรเลียใช้สัญลักษณ์ 4 ตำแหน่ง โดย 2 ตำแหน่งแรกแทนกลุ่มความรู้หลัก (หมวดใหญ่) และ 2 ตำแหน่งสุดท้ายแทนกลุ่มความรู้ย่อย (หมวดย่อย) และระบบการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและกิจการสื่อสารรัฐคิวเบกใช้สัญลักษณ์ 7 ตำแหน่ง ซึ่งจำแนกตามกลุ่มความรู้กลุ่มหน้าที่ หมวดความรู้ใหญ่ และหมวดความรู้ย่อย (ตำแหน่งหลังจุดทศนิยม) นอกจากนี้ยังพบการจัดทำดรรชนีเพื่อช่วยในการเข้าถึงเลขหมวดหมู่ในการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและนันทนาการออสเตรเลีย แต่สำหรับระบบการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมและกิจการสื่อสารรัฐคิวเบก (QCCACS) มีการระบุถึงรายการโยงจากเลขหมวดหมู่หนึ่งไปยังอีก

เลขหมวดหมู่หนึ่ง นอกจากเป็นการกำหนดขอบเขตของเลขหมวดหมู่ที่ชัดเจนแล้ว ยังช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถกำหนดเลขหมวดหมู่ให้เหมาะสมกับความรู้อีกด้วย นอกจากนี้ระบบการจัดระบบความรู้ที่พัฒนาขึ้นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม จัดกลุ่มความรู้ เผยแพร่ และใช้งานความรู้ด้านวัฒนธรรมประจำชาติ อีกทั้งเป็นการสำรวจและระบุขอบเขตความรู้ด้านวัฒนธรรมในปัจจุบันให้มีความชัดเจน ตลอดจนการควบคุม ติดตาม สนวนรักษาให้วัฒนธรรมดำรงและคงอยู่กับสังคมสืบไป

ระบบการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมทั้ง 4 ระบบถือเป็นระบบการจัดระบบความรู้เฉพาะสาขาวิชาและจัดระบบความรู้เฉพาะประเทศใดประเทศหนึ่งอีกด้วย เนื่องจากความรู้ด้านวัฒนธรรมมีลักษณะเฉพาะตามแต่ละภูมิภาคและท้องถิ่น แต่ละระบบขาดความสมบูรณ์ตามหลักการพัฒนาระบบการจัดระบบความรู้ จึงไม่สามารถนำไปใช้งานได้อย่างสมบูรณ์จึงต้องมีการปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดระบบความรู้ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สำหรับประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีการสั่งสมความรู้ด้านวัฒนธรรมกันมาเป็นเวลานาน และมีความรู้ด้านวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างจากประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน หากมีการนำความรู้ด้านวัฒนธรรมมาใช้เป็นพื้นฐานในการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์และบริการของประเทศ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการความรู้ด้านวัฒนธรรมจึงควรให้ความสำคัญในการจัดทำระบบการจัดระบบความรู้เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ติดตาม และเข้าถึงความรู้ด้านวัฒนธรรมอันเป็นทรัพย์สินอันทรงคุณค่าของประเทศชาติ

บทสรุป (Conclusion)

ความรู้ด้านวัฒนธรรมเป็นความรู้ที่มีเอกลักษณ์ คุณลักษณะเฉพาะซึ่งได้รับการสั่งสม และสืบทอดกันอย่างต่อเนื่องและยาวนานจนเป็นสมบัติและมรดกของประเทศชาติ ประกอบกับการเชื่อมโยง ผสมผสาน และบูรณาการระหว่างศาสตร์จึงทำให้ความรู้ด้านนี้ขยายขอบเขตครอบคลุมและเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาอื่นๆ ด้วยเช่นกัน ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญและให้ความสนใจที่จะนำความรู้ด้านวัฒนธรรมมาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการใช้ประโยชน์เพื่อการออกแบบ พัฒนา และสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และบริการต่างๆ ตามแนวคิดของเศรษฐกิจสร้างสรรค์หน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุมและจัดการ

ความรู้เหล่านี้จัดทำระบบการจัดระบบความรู้ขึ้น จากการศึกษาพบว่าระบบที่พัฒนาขึ้นบางส่วนเป็นเพียงกรอบแนวคิด บางส่วนเป็นระบบ แต่ประเด็นที่พบและมีความสำคัญคือ ทุกระบบยังขาดการเชื่อมโยงความรู้ภายในระบบให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนเหมือนดังระบบการจัดระบบความรู้อื่นๆ เนื่องจากอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาระบบ ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าทุกหน่วยงานมีความต้องการใช้ระบบการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมที่มีความสมบูรณ์ ประกอบกับความรู้ด้านวัฒนธรรมมีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างตามแต่ละท้องถิ่นแต่ละประเทศ ประเทศใดที่มีความมั่งคั่งและมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเสมือนกับการครอบครองทรัพย์สินทางภูมิปัญญาที่สำคัญไว้ และใช้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน เช่นเดียวกับประเทศไทยที่มั่งคั่งไปด้วยความรู้ด้านวัฒนธรรมที่หลากหลาย ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีระบบการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมที่หน่วยงานระดับสากลพัฒนาขึ้น แต่ความรู้ด้านวัฒนธรรมเป็นความรู้ที่มีคุณลักษณะเฉพาะมีอัตลักษณ์เป็นของตนเอง แต่ละท้องถิ่นแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน เช่น รัฐคิวเบก ประเทศแคนาดาได้พัฒนาระบบการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมขึ้นให้เอง แม้ว่าประเทศแคนาดาจะมีระบบอยู่แล้วก็ตาม เนื่องจากประชากรที่อาศัยอยู่ในรัฐคิวเบกส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากชาวฝรั่งเศส และใช้ภาษาฝรั่งเศสในการติดต่อสื่อสารเป็นหลัก จึงทำให้มีวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากรัฐอื่นของประเทศแคนาดา ด้วยเหตุนี้ทุกประเทศจึงควรมีการพัฒนาระบบการจัดระบบความรู้ด้านวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับประเทศของตน โดยพิจารณาจากคุณลักษณะสำคัญ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดเนื้อหาของระบบการจัดระบบความรู้ที่เหมาะสม ครอบคลุม และเข้าถึงความรู้ได้ง่ายและมีประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- Anuman Rajadhon, Phaya. (1988). **The complete set of professor Phaya Anuman Rajadhon's writings.Cultural category: the culture collection.** (In Thai). Bangkok: The Fine Arts Department.
- Baldock, J. (2010). Culture.In **T. Fitzpatrick (Ed.).International Encyclopedia of Social Policy.**Vol. 1 (pp.251-254). London: Routledge.
- Bennett, J.W. (1995).Culture.**The Encyclopedia Americana.**Vol.8 (pp.315-318). Danbury, Conn.: Grolier Incorporated.

- Broughton, V., Hansson, J., Hjørland, B., and López-Huertas, M. J. (2005). Knowledge organization. In L. Kajberg & L. Lørring, (Eds.) **European curriculum reflections on library and information science education**. (pp. 133-148). Copenhagen: Royal School of Library and Information Science.
- Chan, L.M. (1985). **Cataloging and classification: an introduction**. New York: McGraw-Hill Book.
- Edwards, R.E. (2001). **Australian culture and leisure classifications**. Canberra: Australian Bureau of Statistics.
- Elizabeth, L.Y.S. (2010). **Creative industries or cultural industries**. Retrieved March 21, 2012, from <http://rpe.nl.sg/Business/f263ae1e-1ad5-41ac-a452-7ff20486ab94.aspx>
- Hjørland, B. (1994). **Nine principles of knowledge organization**. Retrieved March 21, 2012, from <http://arizona.openrepository.com/arizona/handle/10150/106195>
- Hodge, G. (2000). **Systems of knowledge organization of digital libraries: beyond traditional authority files**. Washington, D.C.: Digital Library Federation.
- Howkins, J. (2001). **The Creative economy: how people make money from ideas**. London: Penguin.
- Institut de la statistique du Québec. (2003). **The Quebec culture and communications activity classification system 2004**. Quebec: Institute.
- Muensit, A. (2010). **Man and society**. (In Thai). Bangkok: Tipple Education.
- National Culture Act.2553BE. (2010). **Government gazette (In Thai)**, 127 (No.69 A), 29-39.
- Phumisathan, U. & Tantadanawong, P. (2009). **Geo-ontology for cultural knowledge**. In The 8th International Conference on e-Business 2009 (pp. 62-65). Nakhonpathom: Department of Computing, Faculty of Science, Silpakorn University.
- Pink, B. (2008). **Australian culture and leisure classifications**. 2nd ed. Canberra: Australian Bureau of Statistics.

- Routhier, C. (2006). **An Economic classification for the culture sector: the Québec experience**. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development.
- Rowley, J. (1992). **Organizing knowledge: an introduction to information retrieval**. 2nd ed. Hampshire: Ashgate.
- Safea, J. (2002a). **The New Encyclopedia Britannica**. Vol.3. Chicago. Encyclopedia Britannica.
- Santini, R.M. (2011). **Collaborative classification of popular music on the internet and its social implications**. OCLC Systems & Services. 27(3), 210-247.
- Satetho, R. (1993). **Social structure and Thai culture**. (In Thai). 2nd ed. Bangkok: Thai Wattana Panich.
- Statistics Canada. (2011). **Canadian framework for culture statistics: classification guide for the Canadian framework for culture statistics 2011**. Ottawa: Demography Division.
- Suphap, S. (1998). **Sociology**. (In Thai). 20th ed. Bangkok: Thai Wattana Panich.
- Taylor, A.G. (2004). **The Organization of information**. Westport, CT: Libraries Unlimited.
- Throsby, D. (2001). **Economics and culture**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Uddin, M.N., Islam, M.M., & Haque, K.M.G. (2006). **Information description and discovery method using classification structures in web**. Malaysian Journal of Library and Information Science, 11(2), 1-20.
- UNESCO Institute for Statistics. (2009). **The 2009 UNESCO framework for cultural statistics (FCS)**. Quebec: Institute.
- UNCTAD. (2010). **Creative economy report 2010: the challenge of assessing the creative economy towards informed policy-making**. Retrieved November 12, 2011, from http://www.unctad.org/en/Docs/ditctab20103_en.pdf
- Ying, F. (2000). **A classification of Chinese culture**. Cross Cultural Management: An International Journal. 7(2), 3-10.